

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เว็บไซต์ (Website) เปรียบเสมือนการแสดงตัวตนบนโลกอีกใบกล่าวคือ โลกแห่งอินเทอร์เน็ตที่กำลังจะขยายตัวและพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งโลกอินเทอร์เน็ตนั้นประกอบไปด้วยหน้าเว็บไซต์ต่างๆที่สามารถเชื่อมโยงเข้าหากันด้วยการทำงานของระบบเทคโนโลยี ซึ่งสามารถคลบคลานให้ทุกสิ่งสามารถเกิดขึ้นได้เพียงปลายนิ้วและทำให้การติดต่อสื่อสารเชื่อมถึงกันได้ทั่วโลก เรียกว่าอินเทอร์เน็ตทำให้โลกนั้นแคบลงและทำให้มนุษย์ใกล้ชิดกันมากขึ้น นอกจากนี้อินเทอร์เน็ตจะมีประโยชน์และความสำคัญในด้านการติดต่อสื่อสารแล้วนั้น การแสดงตัวตนถึงผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตก็มีความจำเป็นในโลกปัจจุบันไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน รวมถึงการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารก็ล้วนแล้วแต่จะมีความสำคัญโดยจะมีการแสดงตัวตนผ่านเว็บไซต์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการบ่งบอกถึงสถานที่อยู่ แหล่งที่มาของสินค้าและบริการ หรือการแสดงข้อมูลที่สามารรถเชื่อมต่อและเข้าถึงกันได้อย่างสะดวกสบาย โดยเว็บไซต์จะปรากฏในรูปแบบเป็นรหัสไอพีแอดเดรส หรือ หมายเลขประจำเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อในระบบเครือข่าย (Internet Protocol Address: IP Address) ซึ่งเป็นรหัสตัวเลขชุดเรียงกันจำนวน 4 ชุด โดยแสดงออกมาเสมือนกับเป็นบ้านเลขที่บนพื้นโลกแต่ในที่นี้หมายถึง ที่อยู่อันเป็นบ้านเลขที่บนพื้นโลกอินเทอร์เน็ต แต่ด้วยความยาวและยากต่อการจดจำของ IP Address จึงเกิดการคิดค้นการแปลงตัวเลข IP Address มาเป็นตัวอักษรโดยปรากฏเป็นการตั้งโดเมนเนมขึ้นมา เพื่อให้มีความสั้น กระชับ และง่ายต่อการจดจำและการเรียกขาน อันเป็นการเรียกหาเว็บไซต์ที่เชื่อมโยงอยู่บนอินเทอร์เน็ตขึ้นมาได้โดยผ่าน โดเมนเนม

การเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตกลายเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 (ค.ศ.1987) ประเทศไทยได้รับเอาอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและมีการเริ่มใช้และจดทะเบียน โดเมนเนม ซึ่งโดเมนเนมคือ ชื่อเว็บไซต์ ชื่อองค์กร ชื่อบริษัท ชื่อบล็อกหรืออื่นๆ ซึ่งเป็นชื่อที่ตั้งขึ้นเพื่อให้จดจำและนำไปใช้งานได้ง่าย นำทางให้ผู้ใช้เข้าสู่เว็บไซต์หรือเซิร์ฟเวอร์ที่เก็บไฟล์เว็บไซต์ที่เรียกว่า “เว็บโฮสติ้ง (Housing)” เข้าสู่เว็บไซต์ออนไลน์ผ่านภายใต้โดเมนเนมที่ได้ตั้งเอาไว้ ทั้งในการเข้าชมผ่านบราวเซอร์ของผู้ใช้ทั่วไปจะเข้าถึงได้โดยชื่อที่ใช้ระบุลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อไปค้นหาในระบบโดเมนเนม (Domain Name System: DNS) เพื่อระบุถึงไอพีแอดเดรสของชื่อนั้นๆ อันเป็นชื่อที่ผู้จดทะเบียนระบุให้กับผู้ใช้ เพื่อใช้ในการเข้ามายังเว็บไซต์ของตนเอง การอ้างถึง Server แต่ละเครื่อง ผู้ใช้จะอาศัยการสื่อสารด้วยตนเองระหว่างคอมพิวเตอร์ต่อคอมพิวเตอร์ หรือระหว่าง Server ต่อ Server ซึ่งอ้างถึงกันด้วยชุดตัวเลข IPAddress ดังนั้น โดเมนเนมที่ผู้ใช้อ้างถึงเวลาต้องการเข้าเว็บไซต์จะมีการอ้างต่อไปยังตัวเลข IPAddress ที่โดเมนเนมนั้นๆ ในระบบโดเมนเนม (DNS) กำกับอยู่อีกที บางครั้งอาจใช้ในรูปแบบเป็นที่อยู่ของเว็บไซต์แทน โดยชื่อที่ตั้งขึ้นเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำ เนื่องจากหมายเลขประจำตัวของเครื่องคอมพิวเตอร์มีความจดจำยาก เช่น <http://287.150.217.167> อันเป็นรหัสชุดตัวเลข จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแปลงรหัสชุดตัวเลขมาให้อยู่ในรูปแบบของตัวอักษรซึ่งก็คือ “โดเมนเนม”

โดเมนเนมสามารถมีได้เพียงแค่ชื่อเดียวในโลกอินเทอร์เน็ตเท่านั้น จึงไม่มีทางที่จะซ้ำกับโดเมนเนมอื่นที่ได้จดทะเบียนโดเมนเนมไว้แล้วได้ ทำให้โดเมนเนมมีมูลค่าในตัวเองจนสามารถจำหน่ายจ่ายโอน ให้เช่า กิ่งกำไร หรือสามารถตีราคาเป็นเงินได้ โดยโดเมนเนมกลุ่มแรกที่ได้รับจดทะเบียนในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2531 (ค.ศ.1988) ได้แก่ ait.th, psu.th และ chula.th นับตั้งแต่นั้นมานวัตกรรมและเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ได้เข้ามาแทรกซึมและก่อตัวพัฒนาในสังคมของประเทศไทยอย่างไม่หยุดยั้ง โดเมนเนมในประเทศไทยจึงมีการพัฒนาจนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย แต่โดเมนเนมยังคงเป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งประชาชนบางกลุ่มอาจไม่เข้าใจและยากต่อการเข้าถึง

อย่างไรก็ตามการคิดค้นโดเมนเนมอาจเกิดการซ้ำหรือคล้าย ใกล้เคียงกับชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้า หรือชื่อของบุคคลอื่นได้ ทำให้ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้า

และชื่อบุคคลถูกนำชื่อเหล่านั้นไปใช้ในการจดทะเบียนโดเมนเนมได้รับความเสียหายไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจากการนำชื่อดังกล่าวไปจดทะเบียนเป็นโดเมนเนม โดเมนเนมจึงมีความสำคัญต่อโลกยุคปัจจุบันที่มนุษย์ควรต้องหันมาให้ความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในการคุ้มครองและป้องกันอันเกี่ยวกับสิทธิทางโดเมนเนม พร้อมทั้งหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดความถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อยุติปัญหาข้อพิพาททางโดเมนเนม และเพื่อคุ้มครองสิทธิในโดเมนเนมในการที่จะคุ้มครองสิทธิของเจ้าของชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้า หรือชื่อของบุคคลอื่นที่นำมาจดทะเบียนโดเมนเนม รวมไปถึงสิทธิของผู้บริโภคในการป้องกันการสับสนหลงผิดและสิทธิของผู้ซึ่งมายื่นจดทะเบียนโดเมนเนมโดยมีเจตนาสุจริต และรวมไปถึงการสร้าง กำหนดขึ้นตอนการจดทะเบียนโดเมนเนม การคุ้มครองโดยกฎหมาย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและมีแนวทางในการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันจึงควรมีมาตรการที่อยู่ในรูปแบบของกฎหมายเพื่อให้มีสภาพบังคับสามารถนำเข้ามาบังคับใช้กับการคุ้มครองสิทธิในชื่อทางโดเมนเนม การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียน การโอนสิทธิ หน่วยงานที่จะเข้ามากำกับดูแล และการกำหนดค่าธรรมเนียมโดเมนเนม รวมถึงการคุ้มครองความเป็นเจ้าของโดเมนเนมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

กฎหมายอันเกี่ยวข้องในการบังคับใช้โดเมนเนมนั้น ไม่ปรากฏกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงแต่อย่างไรก็ตามในคำพิพากษาของศาลมักจะปรับใช้ควบคู่กับประเด็นปัญหาข้อพิพาททางโดเมนเนมโดยใช้หลักบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดเมนเนม เช่นพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 (ค.ศ.1991) พระราชบัญญัติชื่อบุคคล พ.ศ.2505 (ค.ศ.1962) เป็นต้น รวมไปถึงการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งการไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโดเมนเนมโดยตรงก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมายสามประการดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่มีกฎหมายในการพิจารณาเจตนาของผู้จดทะเบียนโดเมนเนมโดยสุจริต

การเติบโตอย่างรวดเร็วและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้จุดประกายกระแสความตื่นตัวของการทำธุรกิจออนไลน์ในรูปแบบของเว็บไซต์ เห็นได้จากการปรากฏ

ชื่อของโดเมนเนมตามสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และส่งผลให้โดเมนเนมถูกนำมาจดทะเบียนและนำมาใช้เป็นที่ของเว็บไซต์เพื่อทำให้เกิดมูลค่าในตัวโดเมนเนม ทำให้ราคาโดเมนเนมสูงกว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ถูกใช้ไปเพื่อการจดทะเบียนและรักษาไว้ซึ่งโดเมนเนม เนื่องจากโดเมนเนมนั้นจะมีคุณสมบัติในการนำตัวอักษรมาเรียงกัน ซึ่งสามารถสื่อความหมายได้ จึงทำให้สามารถนำมาตั้งชื่อให้สอดคล้องกับชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้าหรือชื่อของบุคคล อันจะสะท้อนหรือแสดงให้เห็นถึงคุณค่าหรือภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการได้ ซึ่งการมีโดเมนเนมที่ดีและจดจำง่ายในการอ้างอิงถึงเว็บไซต์ ย่อมก่อให้เกิดความได้เปรียบในการดำเนินธุรกิจและการประชาสัมพันธ์ แต่อย่างไรก็ตามการคิดค้นตั้งโดเมนเนมนั้นสามารถมีความเหมือนหรือคล้ายกับชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้าหรือชื่อของบุคคลอื่นได้ โดยเจ้าของโดเมนเนมนั้นไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับอนุญาตจากชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้าหรือชื่อของบุคคลได้ ทำให้เมื่อมีการจดทะเบียนโดเมนเนม โดยใช้ชื่อเหล่านั้นอาจเกิดการละเมิดสิทธิในชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้าหรือชื่อของบุคคลและอาจเกิดความเสียหายถึงความเข้าใจของประชาชนที่จะสับสนหลงผิดในการอ้างอิงโดเมนเนมดังกล่าว

การละเมิดชื่อทางโดเมนเนมมีด้วยกัน 2 ประเภทคือ การละเมิดโดยวิธีการ Cybersquatting เป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากโดเมนเนม โดยการตั้งใจที่จะจดทะเบียนโดเมนเนมให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับชื่อทางการค้าชื่อเครื่องหมายการค้าหรือชื่อของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียน โดยตนไม่มีสิทธิหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะต้องการกดดันให้เจ้าของสิทธิในชื่อเหล่านั้นเห็นว่าหากไม่ลงทุนโดยการเสียเงิน เพื่อซื้อโดเมนเนมดังกล่าวอาจทำให้ต้องเสี่ยงต่อการสูญเสียโดเมนเนมนั้น และอาจเสี่ยงต่อการเสียชื่อเสียงจากการที่ถูกนำชื่อเหล่านั้นไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น กรณี mcdonalds.com โดยข้อพิพาทเริ่มต้นขึ้นจากบริษัท McDonald Corporation ซึ่งแต่เดิมได้ยื่นจดทะเบียนโดเมนเนมโดยใช้ชื่อว่า “mcd.com” ต่อมา นาย Josh Quittner ได้ทำการจดโดเมนเนมในชื่อของ “mcdonalds.com” และเมื่อทางบริษัท McDonald Corporation ทราบเรื่องจึงเรียกร้องของโดเมนเนมดังกล่าวคืน ด้วยเหตุผลว่าโดเมนเนมดังกล่าวอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นเว็บไซต์ของบริษัท

ท้ายที่สุดเรื่องจบลง โดยการที่บริษัท McDonald Corporation ขอมซื้อชื่อชื่อดังกล่าวคืนเป็นมูลค่า 3,500 เหรียญสหรัฐ

ส่วนอีกประเภทคือ การละเมิดโดยวิธีการ Cyberpirate หมายถึง การอาศัยชื่อเสียงของบุคคลองค์กรชื่อผลิตภัณฑ์บริการหรือชื่อเว็บไซต์ที่มีชื่อเสียง มาลวงให้คนเข้ามายังเว็บไซต์ของตนซึ่งจดทะเบียนโดเมนเนมไว้ให้มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับชื่อเหล่านั้น โดยใช้ในลักษณะเปลี่ยนแปลงตัวอักษรบางตัวเพื่อให้เกิดการสับสนหลงผิด หรือใช้ชื่ออื่นที่มีความหมายคล้ายคลึงหรือเหมือนกับชื่อเดิมที่ได้จดทะเบียนโดเมนเนมไว้ก่อนแล้ว โดยในทางปฏิบัติแล้วการละเมิดทั้งสองประเภทนี้ไม่สามารถแยกออกจากกันได้อย่างชัดเจนเช่น การทำให้สับสนระหว่างตัวอักษร I, l, i, j เป็นต้น

กรณีการจดทะเบียนโดเมนเนมโดยมีเจตนาสุจริตกล่าวคือ เจตนาของผู้ซึ่งกระทำนั้นมีเจตนาที่บริสุทธิ์ที่ต้องการแสวงหารายได้หรือเก็งกำไรจากชื่อเหล่านั้น เป็นคนละกรณีกับการละเมิดโดเมนเนม แต่เป็นการจดทะเบียนโดเมนเนมเพื่อลงทุนอันเป็นการคิดค้นหาโดเมนเนมใหม่ด้วยความรู้ความสามารถ ความสร้างสรรค์ของผู้จดทะเบียนโดเมนเนมเองที่ไม่มีเจตนาที่จะละเมิดสิทธิหรือทำให้ผู้ใดเสียหาย บุคคลจำพวกนี้เป็นผู้มีเจตนาสุจริตซึ่งเรียกว่า Cyberinvestor ที่ประกอบอาชีพจากธุรกิจจากอินเทอร์เน็ตแต่ปราศจากกฎหมายคุ้มครอง

ประการที่สอง เป็นปัญหาการไม่มีหลักเกณฑ์ในการจดทะเบียนโดเมนเนมและหน่วยงานที่รับผิดชอบโดเมนเนม

การจดทะเบียนโดเมนเนมในประเทศไทยไม่มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายและช่วงระยะเวลาในการคุ้มครองโดเมนเนมที่จะมารองรับสถานะของการจดทะเบียนโดเมนเนม อีกทั้งไม่มีหน่วยงานทางภาครัฐที่จะเข้ามากำกับดูแลการจดทะเบียนโดเมนเนม ทำให้การจดทะเบียนโดเมนเนมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของภาคเอกชนคือ มูลนิธิสารสนเทศเครือข่ายไทย (THNIC) ซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชนที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลระบบข้อมูลโดเมนเนมพร้อมกับเป็นผู้ให้บริการรับจดทะเบียนโดเมนเนมในรูปแบบมูลนิธิและบริษัท แต่อย่างไรก็ตามด้วยสถานะของหน่วยงานที่มีสถานะเป็นภาคเอกชนทำให้สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลง แก้ไขได้ง่าย ไม่มีการรองรับโดยภาครัฐอันจะทำให้หลักเกณฑ์ในการจดทะเบียน

โดเมนเนมไม่มีความแน่นอน ซึ่งการที่ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายเข้ามาออกระเบียบหลักเกณฑ์การจดทะเบียนโดเมนเนม นำมาซึ่งปัญหาอันเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ ระเบียบ ข้อกำหนดในการจดทะเบียนโดเมนเนม เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิในการใช้โดเมนเนม การกำหนดการเริ่มต้นการคุ้มครองโดเมนเนมว่าโดเมนเนมจะได้รับการคุ้มครองตั้งแต่ขั้นตอนใดของการจดทะเบียน เพื่อที่จะได้มีหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานเกี่ยวกับการจดทะเบียนโดเมนเนมอย่างเหมาะสม และนอกจากนี้การที่ภาครัฐไม่ได้ให้ความสำคัญกับโดเมนเนมทำให้ปราศจากหน่วยงานของทางภาครัฐที่เข้ามาควบคุม กำกับ ดูแลอย่างเป็นระบบทำให้เมื่อเกิดปัญหาการคุ้มครองโดเมนเนม การจดทะเบียนโดเมนเนมหรือข้อพิพาททางโดเมนเนมไม่สามารถหาหน่วยงานทางภาครัฐที่จะเข้ามารับผิดชอบโดยตรง

ประการสุดท้าย ปัญหาการไม่มีกฎหมายเข้ามาควบคุมค่าธรรมเนียมและคุ้มครองความเป็นเจ้าของโดเมนเนม

ปัญหาด้านการจดทะเบียนและต่ออายุโดเมนเนมเรื่องการกำหนดค่าธรรมเนียมโดเมนเนมซึ่งกำหนดโดยภาคเอกชนที่ปราศจากการควบคุมอัตราค่าธรรมเนียมจากทางภาครัฐ ส่งผลให้เอกชนสามารถกำหนดค่าธรรมเนียมตามอำเภอใจกล่าวคือ ตัวแทนของเจ้าของโดเมนเนมหรือบริษัทรับจัดทำออกแบบเว็บไซต์ที่เป็นตัวกลางหรือตัวแทนในการติดต่อขอจดทะเบียนโดเมนเนมกับบรรดา Registrar หรือ Reseller ได้นำชื่อของตนเข้าแสดงถึงความเป็นเจ้าของโดเมนเนมในการจดทะเบียนโดเมนเนมและนำสิทธิในความเป็นเจ้าของโดเมนเนมดังกล่าวภายใต้ชื่อของตน มาต่อรองกับผู้เป็นเจ้าของโดเมนเนมที่แท้จริง เมื่อเจ้าของโดเมนเนมมีความต้องการต่ออายุโดเมนเนม ตัวแทนผู้ขอจดทะเบียนโดเมนเนมจะกำหนดค่าธรรมเนียมในการต่ออายุโดเมนเนมที่สูงขึ้นตามอำเภอใจและเรียกเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมไว้สูงถึงจะยินยอมต่ออายุโดเมนเนมให้ เพื่อนำมาแสวงหาผลประโยชน์ แสวงหากำไรจากการต่ออายุโดเมนเนม ซึ่งเมื่อไม่มีกฎหมายเข้ามาคุ้มครองค่าธรรมเนียมและไม่มีบทบัญญัติที่ออกมาให้สิทธิแก่เจ้าของโดเมนเนม ทำให้เจ้าของโดเมนเนมที่แท้จริงต้องได้รับผลกระทบจากการที่ตนอาจมิใช่เจ้าของโดเมนเนมตามที่ปรากฏในเอกสารการจดทะเบียนโดเมนเนม เพราะเอกสารในการจดทะเบียนโดเมนเนมที่ติดต่อกับ Registry ผ่าน Registrar หรือ Reseller ที่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้นั้นเป็น

เอกสารที่ทำในนามของตัวแทนผู้จดทะเบียน โดเมนเนมหรือบริษัทรับจัดทำเว็บไซต์ หากชื่อเจ้าของ โดเมนเนมที่แท้จริงไม่

ผู้เขียนจึงเห็นว่า เทคโนโลยีในปัจจุบันเปรียบเสมือนปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน ซึ่งมนุษย์ทุกคนสามารถเชื่อมต่อถึงกันโดยผ่านเครือข่ายบนโลกอินเทอร์เน็ต โดเมนเนม จึงถือเป็นแหล่งที่อยู่ในการเชื่อมต่อเข้าถึงสินค้าและบริการ เพื่อใช้ในการทำธุรกรรม ติดต่อ ซื้อขาย แลกเปลี่ยนและเป็นที่อยู่ในการแสดงหน้าเว็บไซต์ ซึ่งนับวัน โดเมนเนมยิ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญไป พร้อมๆกับการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสาร ดังนั้นการตระหนักถึงความสำคัญของโดเมนเนมจึง เป็นเรื่องที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้ในยุคดิจิทัล จึงต้องมีการให้ความสำคัญและพัฒนาต่อยอดในการควบคุม ป้องกันเพื่อให้มีการใช้โดเมนเนมในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเพื่อศึกษา เสนอแนะและ หาแนวทางการแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานในการจดทะเบียน โดเมนเนมเกี่ยวกับพิจารณา เจตนาารมณ์ของผู้จดทะเบียน โดเมนเนมที่สุจริตควรได้รับความคุ้มครองและรวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการ ช่วงระยะเวลาการเริ่มต้นการคุ้มครองการจดทะเบียน โดเมนเนม ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน โดเมน เนมที่กฎหมายควรบัญญัติขึ้นมารับรอง เพื่อให้มีสถานะที่ชัดเจนมีสภาพบังคับกับภาคเอกชน สร้าง ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจให้แก่ประชาชน นอกจากนี้การจัดตั้งหน่วยงานที่เข้ามาควบคุม กำกับ ดูแล ระบบการจดทะเบียน โดเมนเนมจึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้เกิดหน่วยงานกลางอันเป็นตัวแทนของทาง ภาครัฐที่เข้ามาดำเนินการรับผิดชอบเกี่ยวกับโดเมนเนม

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการกำเนิดและวิวัฒนาการของ โดเมนเนมและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการจดทะเบียน โดเมนเนม
2. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคุ้มครองการจดทะเบียน โดเมนเนมของ ต่างประเทศและในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการคุ้มครองการจดทะเบียน โดเมนเนมในประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การจดทะเบียนโดเมนเนม

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ประเทศไทยมิได้ให้ความสำคัญกับปัญหาเรื่องโดเมนเนมเท่าที่ควร จึงไม่ปรากฏทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโดเมนเนมโดยตรงที่เข้ามาคุ้มครองและรองรับสถานะทางกฎหมายของโดเมนเนม ส่งผลให้เกิดปัญหาอันเกี่ยวกับการจดทะเบียนโดเมนเนมไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาเจตนาของผู้จดทะเบียนโดเมนเนม หลักการจดทะเบียนโดเมนเนม การคุ้มครองโดเมนเนม หน่วยงานที่เข้ามามีบทบาทรับผิดชอบในการรับจดทะเบียนโดเมนเนม กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและความเป็นเจ้าของชื่อในโดเมนเนม ซึ่งในปัจจุบันการแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาปรับใช้เพื่อแก้ไขปัญหาโดเมนเนมได้โดยตรง เนื่องด้วยควมมีลักษณะเฉพาะของโดเมนเนม จึงเป็นการยากและไม่เหมาะสมที่จะปรับใช้บทบัญญัติทางกฎหมายอื่นที่ใกล้เคียง ทั้งนี้เพื่อให้มีการคุ้มครอง ควบคุมและแก้ไขปัญหาโดเมนเนมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ผู้เขียนจึงเห็นควรเสนอให้มีกฎหมายที่สามารถเข้ามากำกับดูแลเกี่ยวกับโดเมนเนมได้โดยตรง โดยการเสนอแนะให้ออกเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครองโดเมนเนมอย่างเฉพาะเจาะจง โดยนำแนวคิดและหลักการของต่างประเทศมาเป็นแนวทางเช่น สหรัฐอเมริกา ราชอาณาจักรเคนมาร์ก และสาธารณรัฐฟินแลนด์ เพื่อนำมาปรับใช้ให้สามารถแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์เล่มนี้มุ่งศึกษาถึงการคุ้มครองการจดทะเบียนโดเมนเนมซึ่งในประเทศไทยไม่ปรากฏทบัญญัติทางกฎหมายที่ได้กล่าวถึงการคุ้มครองการจดทะเบียนโดเมนเนมไว้โดยเฉพาะแต่จะอาศัยการเทียบบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งจากพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 (ค.ศ.1991) และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ให้การคุ้มครองชื่อทางการค้า ชื่อเครื่องหมายการค้า หรือชื่อของบุคคล นอกจากนี้ยังศึกษาถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโดเมนเนมของต่างประเทศ เช่น รัฐ

บัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคจากการกระทำละเมิดทางเทคโนโลยี; Anticybersquatting Consumer Protection Act ของสหรัฐอเมริกา รัฐบัญญัติโดเมนเนม; Domain Name Act ของสาธารณรัฐฟินแลนด์ ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการใช้สิทธิโดเมนเนม; Terms and conditions for the right of use to a .dk domain name ของราชอาณาจักรเดนมาร์ก เป็นต้น รวมทั้งศึกษานโยบายระดับข้อพิพาทอันเกี่ยวกับโดเมนเนมของ ICANN หรือ The Internet Cooperation for Assigned Name and Numbers ตาม UDRP หรือ Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือวิทยานิพนธ์หรือสิ่งพิมพ์ที่ได้มีการเผยแพร่ให้ความรู้ทั้งในทางสาธารณะและในทางเฉพาะกลุ่มบุคคลเช่น เอกสารจากมูลนิธิสารสนเทศเครือข่ายไทย บริษัท ที.เอช.นิค จำกัด เป็นต้น รวมถึงบทความและวารสารต่างๆที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับโดเมนเนม นอกจากนี้ยังศึกษาจากการสัมภาษณ์บุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญเกี่ยวกับโดเมนเนมโดยตรงและการเข้าฟังเสวนาวิชาการเกี่ยวกับโดเมนเนม¹ เพื่อให้ข้อมูลทางข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาโดเมนเนมในปัจจุบัน นอกจากนี้ข้อมูลเชิงวิชาการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้เขียนได้นำมาจากการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งในประเทศและต่างประเทศประกอบด้วย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกำเนิดและวิวัฒนาการของโดเมนเนม รวมทั้งทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนโดเมนเนม

¹ เสวนาวิชาการเกี่ยวกับโดเมนเนม “.th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน” จัดโดย มูลนิธิศูนย์สารสนเทศเครือข่ายไทย (ทีเอชนิค) ณ ห้องประชุมชั้น 1 สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฯ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2561 (ค.ศ. 2018).

2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคุ้มครองการจดทะเบียน โดเมนเนม ในต่างประเทศและประเทศไทย

3. ทำให้ทราบผลการวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และการคุ้มครองการจดทะเบียนโดเมนเนมในประเทศไทย

4. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การจดทะเบียนโดเมนเนม

1.7 นิยามศัพท์

Domain name² ชื่อเรียกที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตที่ง่ายต่อการจดจำของผู้ใช้งานแทนการเรียกด้วยที่อยู่ที่เป็นรหัสชุดตัวเลข (Internet Protocol -IP address) เช่น tu.ac.th, dpu.ac.th

Top Level Domain: TLD³ โดเมนเนม ระดับบนสุดซึ่งจะเป็นที่อยู่ ที่อยู่ด้านหลังจุด (.) สุดท้ายของโดเมนเนม เช่น .com, .th, .net

Internationalized Domain Name (IDN)⁴ โดเมนเนมนานาชาติหรือโดเมนเนมที่เขียนด้วยตัวอักษรอักษรภาษาอื่น นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ (a-z) และตัวเลขอารบิก (0-9) เช่น สุขฤดา.ไทย

gTLD หรือ Generic Top-Level Domain⁵ โดเมนเนมระดับบนสุดของหมวดหมู่ชื่อที่อยู่หลังจุด (.) สุดท้ายของโดเมนเนมเป็นกลุ่มโดเมนเนมซึ่งดูแลโดย ICANN เช่น .com ซึ่งย่อมาจาก commercial เป็นต้น

² เอกสารประกอบการเสวนาวิชาการเกี่ยวกับโดเมนเนม “.th สู่ออกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน” จัดโดย มูลนิธิศูนย์สารสนเทศเครือข่ายไทย (ทีเอชเน็ต) ณ ห้องประชุมชั้น 1 สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฯ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ.2561 (ค.ศ.2018).

³ เพิ่งอ้าง.

⁴ เพิ่งอ้าง.

⁵ เพิ่งอ้าง.

ccTLD หรือ Country Code Top Level Domain⁶ โดเมนเนมระดับบนสุดตามอักษรย่อของแต่ละประเทศเช่น .th (Thailand), .hk (Hongkong)

New gTLDs⁷ โดเมนเนมระดับบนสุดแบบใหม่ๆที่อาจเป็นคำสามัญทั่วไปหรือชื่อตราสินค้า/บริการ ที่อยู่หลังจุด (.) สุดท้ายของโดเมนเนม เช่น .soda หรือ .coke

Second Level Domains⁸ โดเมนเนมที่อยู่ก่อน (.) สุดท้ายของโดเมนเนม เช่น “pantip” เป็นโดเมนเนมลำดับที่สองของ pantip.com

Cybersquatting⁹ การจดทะเบียนโดเมนเนมโดยเจตนาไม่ชอบ โดยการนำเอาชื่อบุคคลชื่อทางการค้า หรือเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นไปจดทะเบียนโดเมนเนม เพื่อแสวงหากำไร นำออกขายแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่แท้จริง เพื่อแสวงหากำไรโดยมิชอบในราคาที่สูง

Typosquatting¹⁰ หรือ **Cyberpirate** การจดทะเบียนโดเมนเนมโดยมีลักษณะคล้ายคลึง โดยมีตัวสะกดคล้ายคลึงกับชื่อเครื่องหมายการค้า หรือชื่อที่อาจตีความได้ว่าเป็นชื่อเครื่องหมายการค้าของผู้อื่น โดยมีเจตนาแอบแฝง เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจผิด หรือเข้าเว็บไซต์ผิดไปจากเว็บไซต์ที่แท้จริง

Registry Poerator¹¹ หรือ **Registry** ผู้ดูแลฐานข้อมูลโดเมนเนม (สกุลใดสกุลหนึ่งหรือหลายสกุล) และให้บริการระบบโดเมนเนมทำให้ระบบโดเมนเนมของสกุลนั้น ๆ ใช้งานได้ เช่น ที.เอช.นิค ผู้ให้บริการจดทะเบียนโดเมนเนมอย่างเป็นทางการของ .th

Registrar¹² ผู้ให้บริการจดทะเบียนโดเมนเนมเป็นผู้ได้รับสิทธิในการรับจดทะเบียนโดเมนเนมอย่างเป็นทางการ โดยหนึ่ง registrar อาจจะได้รับสิทธิจดทะเบียนได้มากกว่า 1 สกุล

⁶ เพิ่งอ้าง.

⁷ เพิ่งอ้าง.

⁸ เพิ่งอ้าง.

⁹ เพิ่งอ้าง.

¹⁰ เพิ่งอ้าง.

¹¹ เพิ่งอ้าง.

¹² เพิ่งอ้าง.

Reseller¹³ ตัวแทนจำหน่ายของ Registrar

Registrant¹⁴ บุคคลหรือองค์กรที่ติดต่อกับผู้ให้บริการจดทะเบียนโดเมนเนม เพื่อจดทะเบียนโดเมนเนมเพื่อนำไปใช้งานเป็นผู้ถือครองโดเมนเนม ในที่นี้คือ ผู้ซึ่งมีสิทธิในโดเมนนั้นอย่างเป็นทางการ

The Internet Cooperation for Assigned Name and Numbers (ICANN)¹⁵ องค์กรความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในระดับสากลที่ไม่แสวงหากำไร ทำหน้าที่จัดสรรชื่อและหมายเลขอินเทอร์เน็ต การบริหารจัดการระบบโดเมนเนมระดับบนสุด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก

Uniform Dispute Resolution Policy (UDRP)¹⁶ นโยบายระงับข้อพิพาทสากล ลักษณะการดำเนินการจัดการข้อพิพาทของนโยบาย UDRP มุ่งให้เกิดความรวดเร็วประหยัดค่าใช้จ่าย เมื่อเปรียบเทียบกับการดำเนินการด้วยกระบวนการทางศาลที่ต้องใช้เวลานานและมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง ลักษณะข้อพิพาทที่เข้าข่ายคือ โดเมนเนมที่มีลักษณะเหมือนหรือมีลักษณะคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ผู้ร้องเรียนอ้างว่ามีสิทธิ เจ้าของโดเมนเนมในปัจจุบันมีส่วนได้เสียตามกฎหมายและโดเมนเนมที่ลงทะเบียนถูกนำไปใช้ด้วยเจตนาไม่ซื่อสัตย์ (Bad Faith)

WHOIS¹⁷ เป็นระเบียบวิธีในการถามและตอบซึ่งใช้กันแพร่หลายในการสืบค้นข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ถือครองโดเมนเนมเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับการจดทะเบียนโดเมนเนมข้อมูลเกี่ยวกับที่อยู่หรือการติดต่อของผู้ถือครองโดเมนเนม เป็นต้น

¹³ สัมภาษณ์ ภา.คณูมิ ไตรพัฒน์, กรรมการการบริหาร บริษัทที่เอกชนจำกัด, สัมภาษณ์, ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 28 สิงหาคม พ.ศ.2561 (ค.ศ.2018).

¹⁴ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, “.th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน”.

¹⁵ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, “.th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน”.

¹⁶ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, “.th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน”.

¹⁷ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, “.th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน”.

World Intellectual Property Organization (WIPO)¹⁸ องค์การทรัพย์สินทางปัญญาแห่งโลกเป็นหน่วยงานหน่วยพิเศษหนึ่งของ United Nations (UN) มีหน้าที่ส่งเสริมการสร้างสรรคและนวัตกรรม สนับสนุนการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั่วโลก มีสำนักงานกลางอยู่ที่กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์

IP ADDRESS เป็นหมายเลขประจำเครือข่ายที่จะต้องไม่เหมือนกัน เพื่อเชื่อมเครือข่ายกับอินเทอร์เน็ต โดยต้องทำหนังสือ ไปขอจดทะเบียนจากศูนย์บริการข้อมูลด้านเครือข่ายหรือ Network information Center (NIC) เมื่อ NIC ติดต่อกลับมา¹⁹ จึงจะกำหนดหมายเลขสี่ชุดที่ไม่ซ้ำกันให้กับคอมพิวเตอร์ได้และเชื่อมต่อเข้ากับอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์อื่นสามารถติดต่อมายังเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราได้ทันที ทั้งนี้ NIC จะนำข้อมูลเกี่ยวกับหมายเลขเครื่องไปเก็บไว้ในฐานข้อมูลที่เรียกว่า Name Server ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วโลกคล้ายกับสมุดโทรศัพท์ฉบับคอมพิวเตอร์และมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา

Host²⁰ การเก็บข้อมูล โดยฝากไว้กับ เครื่อง Server ที่ให้บริการ Upload ข้อมูล โดยผ่านทาง Internet และมี Web Hosting (เว็บโฮสติ้ง) เป็นบริการให้เช่าพื้นที่ในการนำเว็บไซต์มาฝาก กล่าวคือ Host เป็นการให้บริการรับฝากเว็บไซต์ โดยราคานั้นจะขึ้นอยู่กับพื้นที่ หากใช้พื้นที่ทำเว็บไซต์น้อยสามารถเช่า Host โดยเลือกพื้นที่ Host ไม่ต้องมากนัก

¹⁸ อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 2, “..th ผู้โอกาสทางธุรกิจที่ยั่งยืน”.

¹⁹ ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์, ความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย,(กรุงเทพมหานคร : ห้องปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 2537), น.41.

²⁰ “Host (โฮส) คืออะไร,” สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2562, จาก <https://mindphp.com/%E0%B8%84%E0%B8%B9%E0%B9%88%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD/73%E0%B8%84%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%AD%E0%B8%B0%E0%B9%84%E0%B8%A3/3498-hosting.html>.

Website หรือ Web page²¹ สื่อนำเสนอข้อมูลบนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ การรวบรวมหน้าเว็บเพจหลายหน้า ซึ่งเชื่อมโยงกันผ่านทางไฮเปอร์ลิงก์ ซึ่งต้องเปิดด้วยโปรแกรมเฉพาะทางที่เรียกว่า Web Browser โดยถูกจัดเก็บไว้ในรูปแบบ “เว็ลด์ไวด์เว็บ” และเว็บไซต์นั้นถูกสร้างขึ้นด้วยภาษาทางคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า HTML (Hyper Text Markup Language) และได้มีการพัฒนาและนำภาษาอื่นๆเข้ามาาร่วมด้วย เพื่อให้มีความสามารถมากขึ้น เช่น PHP, SQL, Java ฯลฯ ซึ่งเว็บไซต์นั้นมีคำศัพท์เฉพาะทางหลายคำ เช่น เว็บเพจ (web page) และ โฮมเพจ (home page) เป็นต้น บางครั้งเราอาจเรียก แทน Domain Name เช่น www.hellomyweb.com

²¹ สมาคมผู้ดูแลเว็บไทย, “เว็บไซต์ (Website) คืออะไร?” สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2561, จาก